

Merkezi yönetim bütçe açığı Aralık'ta hızlı yükselerek 145,7 milyar TL oldu.

Merkezi yönetim bütçe açığı Aralık 2021'de yıllık bazda %237,1 genişleyerek 145,7 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde bütçe gelirleri yıllık bazda %40 artarak 135,1 milyar TL olurken, bütçe harcamaları da %100,9'luk artışla 280,8 milyar TL ile 2000 yılından bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Aralık 2020'de 38,3 milyar TL olan faiz dışı açık da yaklaşık 2,5 katına yükselerek 136,8 milyar TL oldu.

2021 yılında bütçe açığı 192,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

2020 yılında 175,3 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı 2021 yılında 192,2 milyar TL düzeyine yükselse de Eylül 2021'de açıklanan 230 milyar TL'lik OVP tahminin altında kaldı. Bu dönemde bütçe gelirleri %36,8, bütçe harcamaları %32,9 arttı. 2020 yılında 41,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşen faiz dışı açık, 2021 yılında yıllık bazda %72,4 daralarak 11,4 milyar TL oldu.

Vergi gelirlerindeki yıllık artış Aralık'ta %41,6 oldu.

Vergi gelirleri Aralık 2021'de %41,6 artış kaydetti. Bu dönemde, TL'deki değer kaybının da etkisiyle ithalde alınan katma değer vergisindeki (%102,7) artış öne çıkarken, özel tüketim vergisi (ÖTV)(-%8,6) ile dahilde alınan katma değer vergilerindeki (-%28,1) düşüşler dikkat çekti. Aralık ayında, Mayıs 2018'den bu yana uygulanan "eşel mobil" sisteminin etkisiyle petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV yıllık bazda 5,3 milyar TL (%95,5) gerileyerek vergi gelirleri üzerinde baskı kurarken, dayanıklı tüketim mallarından alınan ÖTV yıllık bazda %107,7 artış kaydetti. Ayrıca, dış ticaretteki olumlu seyre bağlı olarak uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler Aralık ayında yıllık bazda %101,2 oranında yükselerek merkezi yönetim bütçe gelirlerindeki artışa 22,1 puan ile en yüksek katkısı sağladı.

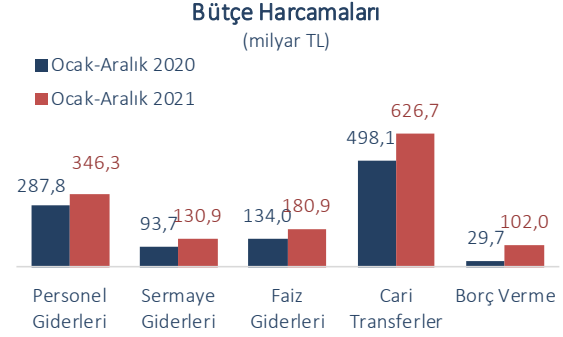
Yıllık gelişmelere bakıldığında ise, vergi gelirlerinin 2020'ye kıyasla %36,8 artış sergilediği görülüyor. Özel tüketim vergisi yıllık bazda %0,9 oranında gerilerken, kurumlar vergisi ve uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler yıllık bazda sırasıyla %69,4 ve %60,4 artış kaydederek bütçe görünümünü destekledi.

Cari transferler yıllık bazda yaklaşık iki katına çıktı.

2021 yılının son ayında merkezi yönetim harcamalarının kamu iktisadi teşebbüslerine bütçeden yapılan yüklü transferlere bağlı olarak, 2020 yılının aynı ayına kıyasla 2 katına çıktığı görüldü. Aralık 2021'de KİT'lere yapılan iç borç aktarımları ile KİT görevlendirme giderleri kapsamında yapılan aktarımlar bütçe harcamalarını önemli ölçüde artırdı. Söz konusu kaynak aktarımında BOTAŞ'a yapılan 59 milyar TL'lik (40 milyar TL borç verme, 19 milyar TL görevlendirme gideri) aktarım öne çıktı. Bu dönemde cari transferler yıllık bazda %92,8 yükselirken, sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri (%46,3) ile diğer hazine yardımları (%180) kalemlerinde hızlı artışlar kaydedildi.

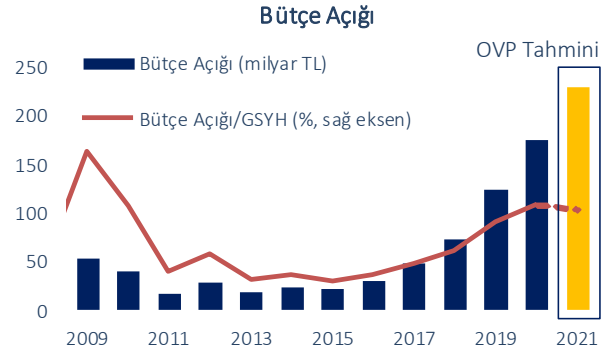
Yıl genelinde harcama kalemlerinin nispeten orantılı bir şekilde yükseldiği izlense de, Aralık ayında KİT'lere yapılan aktarıma bağlı olarak borç verme kaleminin bütçe harcamaları içindeki payı 2021 yılında

%6,4'e çıktı (2020 yılında %2,5). 2021 yılında faiz harcamaları yıllık bazda %35 artışla 180,9 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde sermaye transferleri %68, sermaye giderleri %39,7 artış kaydetti.

Beklentiler...

Eşel mobil sistemine bağlı olarak ÖTV gelirlerinin beklentilerin altında bir performans sergilemesi 2021 yılında bütçe gelirlerini sınırlandırırken, merkezi yönetim bütçesinden altyapı yatırımlarına yönelik harcamaların yüksek seyretmesi bütçe görünümünde bozulmayı beraberinde getirdi. Bütçe harcamaları üzerinde TL'deki değer kaybı ile enflasyonun olumsuz etkileri de belirginleşti. Öte yandan, 2021 yılının ilk 11 ayında olumlu bir görünüm sergileyen bütçe dengesi, Aralık ayında harcamalardaki hızlı artışa rağmen yılı Orta Vadeli Program beklentilerinin altında bir bütçe açığıyla tamamladı. Bu çerçevede, gerçekleşen bütçe açığı ve büyümeye ilişkin tahminler göz önüne alındığında bütçe açığının GSYH'ye oranının 2021 yılında %3 civarında gerçekleştiği tahmin ediliyor. 2022 yılında enflasyonist baskılar nedeniyle iç talepte beklenen zayıflamanın yanı sıra TL tasarrufları özendirici kur korumalı finansal ürünlerin bütçe harcamaları üzerindeki etkilerinin merkezi yönetim bütçe dengesi açısından belirleyici olacağı değerlendiriliyor.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Aralık		%	Ocak-Aralık		%	2021 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini	Gerç./ OVP Tahmini (%)
	2020	2021		2020	2021				
Harcamalar	139,8	280,8	100,9	1.203,7	1.599,6	32,9	1.346,1	1.506,3	106,2
Faiz Harcamaları	4,9	9,0	82,9	134,0	180,9	35,0	179,5	179,5	100,8
Faiz Dışı Harcamalar	134,9	271,9	101,5	1.069,8	1.418,8	32,6	1.166,6	1.326,7	106,9
Gelirler	96,5	135,1	40,0	1.028,4	1.407,4	36,9	1.101,1	1.276,3	110,3
Vergi Gelirleri	78,7	111,4	41,5	833,3	1.164,8	39,8	922,7	1.057,9	110,1
Diğer Gelirler	17,8	23,7	33,0	195,1	242,6	24,3	178,4	218,4	111,1
Bütçe Dengesi	-43,2	-145,7	237,4	-175,3	-192,2	9,7	-245,0	-230,0	83,6
Faiz Dışı Denge	-38,3	-136,8	257,1	-41,3	-11,4	-72,4	-65,5	-50,5	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bař Ekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.